

Državni izpitni center

P 2 0 3 A 1 0 1 1 3

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 1. februar 2021

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilen (npr. nal. 1, 3).
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna (npr. nal. 8.2, 9).
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna (npr. nal. 7.2).
- Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami (npr. nal. 2).

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	3	♦ Brane Maselj / B. Maselj ♦ 6. junija 2017 / 6. 6. 2017 ♦ Delo ♦ Književni listi po smislu, npr., ena od: ♦ jih zanimajo knjige ♦ radi berejo (knjige) ♦ imajo radi književnost		5 pravih rešitev = 3 4, 3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ Č		
	1	po smislu, npr.: ♦ izid knjige Šavrinka ♦ izid monografije (štirinajstih esejev) Šavrinka ♦ Izšla je knjiga (esejev) o šavrinkah.		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	1	po smislu, npr., ena od: ♦ si lažje predstavljajo šavrinko ♦ vidijo, kako so bile šavrinke oblečene ♦ si ogledajo tradicionalno šavrinsko oblačilo		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	2	◆ 3 ◆ 1 ◆ 4 ◆ 2		4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	3	◆ NE ◆ NE ◆ DA ◆ NE ◆ NE ◆ DA		6 pravilnih rešitev = 3 5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	1	◆ po smislu, npr., ena od: ◆ tam prodala jajca (za lire) ◆ s prodajo jajc zaslužila denar za preživetje	◆ dodatno zaslužila	
	1	◆ po smislu, npr., ena od: ◆ je zavezniška vojska ločila Trst od istrskega zaledja ◆ je področji ločevala meja		
	1	◆ po smislu, npr., ena od: ◆ bo jajčarstvo zamenjala za kontrabant ◆ bo preprodajala majice in kavbojke ◆ bo v Trstu kupovala majice in kavbojke ter jih prodajala v Istri ◆ začne tihotapiti majice in kavbojke		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7.1	2	po smislu, npr., tri od: ♦ dodatni vir zasluzka / Da bi več zaslužile. ♦ želja po srečevanju z ljudmi / Želele so se srečevati z ljudmi. ♦ potreba, da zbežijo iz enoličnega vsakdana / Hotele so zbežati iz enoličnega vsakdana. ♦ ekonomska neodvisnost / Da so zaslužile kaj zase.	♦ skrb za družino	3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
7.2	2	po smislu, npr., ena od: ♦ V začetku 20. stoletja je bila družba pretežno patriarhalna in je pričakovala, da ženske opravljajo socialno predpisano vlogo mater in žena. ♦ Včasih so menili, da je naloga ženske le skrb za moža in otroke. ♦ Ženska je morala pred sto leti biti predvsem mati in žena.		1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
7.3	2	po smislu, npr., ena od: ♦ Menim, da bi družba morala spoštovati jajčarice, saj poosebljajo vztrajnost, pogum, ljubezen do družine in neizmerno moč. ♦ Šavrinke so bile med prvimi, ki so se nekako uprle družbenim pričakovanjem. Da bi preživele družine, so se pogumno podale na težko pot, zato jih spoštujem. ♦ Jajčarice cenim, saj so kljub družbeni stigmi opravljale tvegano dejavnost, da bi poskrbele za svoje otroke. ♦ Všeč mi je, da so za finančno stanje v družini začele skrbeti tudi ženske, ne samo moški. ♦ Mislim, da so bile jajčarice za svoj čas napredne in sodobne, saj so lahko s svojim poklicem preživljale družino. ♦ Jajčarice spoštujem, saj so se za dodatno delo odločile kljub mladosti. ♦ Po mojem mnenju so šavrinke v tistem času preveč tvegale. Tako so celo ogrožale svoje družine. Na nevarni poti bi se jim lahko kaj zgodilo, poleg tega je družba nanje gledala slabšalno.		1 za mnenje z utemeljitvijo 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8.1	3	po smislu, npr., ena od: ♦ Avtor je šavrinke videl kot ženske, ki so se v zelo težkih časih podale na dolgo, nevarno in naporno pot, da so lahko s prodajo jajc preživljale svoje družine. ♦ Jajčarice so kljub očitkom takratne družbe brez strahu opravljale težek, zahteven poklic. Hodile so iz kraja v kraj, prodajale jajca in tako zaslužile denar za svoje družine.		2 za pomensko ustreznost povedi (1 za razlago <i>pogumne</i> in 1 za <i>potovke</i>) 1 za jezikovno pravilnost povedi
8.2	1	♦ ropotulja ♦ potica		1 za obe pravilno izbrani besedi
8.3	1	♦ potovka ♦ šavrinca, jajčarica		1 za ustrezen vpis vseh treh besed
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ izpeljanka		
	1	♦ B		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	3	♦ 4 ♦ 6 ♦ 1 ♦ 2 ♦ 7		5 pravih rešitev = 3 4, 3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	1	po smislu, npr.: ♦ so se (zelo) dobro/odlično prodajale		
	1	po smislu, npr., ena od: ♦ vedno ♦ neprestano ♦ vsak dan ♦ ob delovnih in prazničnih dneh		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	1	♦ narečna		
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13	3	♦ prodajat ♦ morale ♦ bili ♦ šli ♦ mogli ♦ morali ♦ pobegniti		7 pravih rešitev = 3 6, 5 pravih rešitev = 2 4, 3 pravilne rešitve = 1
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
14	2	♦ Po drugi svetovni vojni šavrinke niso več prodajale jajc.		1 za ustrezno pretvorbo 1 za jezikovno pravilnost povedi
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
15	2	♦ s Kraškega roba ♦ iz Trsta ♦ z osličkovega hrbta		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
16	2	♦ istrsko zaledje ♦ vseživljenjski poklic ♦ materina vloga / materinska vloga		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1 Če je kandidat besedo <i>istrsko</i> napisal z veliko začetnico, rešitev ni pravilna.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
17.1	1	♦ Kljub čemu so bile (jajčarice) slabšalno označene?		
	1	♦ dopustni (odvisnik)		
17.2	2	ena od: ♦ Jajčarice so bile pogumne in iznajdljive ženske, ampak/vendar/a so bile zaradi potovstva tudi slabšalno označene. ♦ Jajčarice so bile pogumne in iznajdljive ženske, toda zaradi potovstva (so bile) tudi slabšalno označene.		1 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	4			
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
18	1	po smislu, npr., ena od: ♦ občno ime ♦ vrstno poimenovanje (ženske, ki se ukvarja z jajčarstvom) ♦ To je poimenovanje poklica.		
	1	po smislu, npr., ena od: ♦ (stvarno) lastno ime ♦ naslov knjige/monografije ♦ Z veliko začetnico se piše, ker je to ime knjige.		
Skupaj	2			

Naloga 19	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
Ustreznost besedilni vrsti	1	♦ naslov besedila (<i>Poročilo</i> ni ustrezen naslov – v naslovu mora biti izražena tema) in podpis oz. ime in priimek sporočevalca	Zapisa (kraja in) datuma sporočanja desno zgoraj ali levo spodaj ne štejeemo za napako. Besedilo ima lahko poleg naslova še nad-/podnaslov.
	1	♦ smiselna členitev na odstavke in obseg besedila	Če besedilo ni smiselno členjeno na odstavke ali če je v njem manj kot 90 besed, kandidat ne dobi točke.
Vsebina	3	♦ kaj se je zgodilo (predstavitve monografije/knjige Šavrinka) ♦ kje se je zgodilo (v antikvariatu knjigarne Libris v Kopru) ♦ kdaj se je zgodilo (datum in ura: v četrtek, 6. aprila 2017, ob 19.00) ♦ kdo se je udeležil dogodka (člani etnološkega krožka)	4 pravilni podatki = 3 3 pravilni podatki = 2 2 pravilna podatka = 1
	2	♦ kako je potekalo dogajanje: – nagovor urednic – nastop avtorjev prispevkov – kulturni program – povezovalka programa	4 navedbe = 2 3, 2 navedbi = 1
	1	♦ zakaj je bil dogodek posebej zanimiv, pomemben	
	2	♦ jezikovna pravilnost	3 napake = – 1 točka, do 0 točk
Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost	2	♦ slogovna ustreznost – natančnost pri navajanju podatkov – pripovedovalno besedilo (glagoli v pretekliku) – brez ponavljanja – enogovorno publicistično besedilo brez prvin uradnega pisma – brez predstavljanja sporočevalca v uvodu besedila (primer neustreznosti: Sem Jana Logar.) – upoštevanje navodil	Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk. Če je poročilo napisano v obliki uradnega pisma, se za vsako prvino uradnega besedila (npr. sporočevalčev naslov, naslovnikov naslov, nagovor naslovnika, pozdrav, ob podpisu še lastnoročni podpis) odšteje 1 točka, do 0 točk.
	12	Če je kandidat napisal besedilne vrste, npr. vabilo, se naloga ovrednoti z 0 točkami.	Jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj 3 točke.

1. primer publicističnega poročila

V LIBRISU PREDSTAVILI NOVO MONOGRAFIJO ŠAVRINKA

Člani šolskega etnološkega krožka smo se v četrtek, 6. aprila 2017, udeležili predstavitve monografije Šavrinka, ki je bila v antikvariatu knjigarne Libris v Kopru.

Prireditvev, na kateri sta Ingrid Celestina in Suzana Todorovič predstavili, kako sta potekala zbiranje številnih esejev ter študij o pogumnih potovkah, se je pričela ob 19. uri z nastopom skupine Šavrini anka Šavrinke. Po nagovoru urednic so spregovorili avtorji prispevkov Marjan Tomšič, Salvator Žitko, Valentina Brečko Grubar in drugi. Sledil je kulturni program z nastopom Marina in Alenke Kranjac, tipične plese iz istrskega zaledja pa so prikazali člani folklornih skupin v prazničnih nošah. Program je povezovala Tanja Jakomin Kocjančič.

Poleg bogatega kulturnega programa nas je najbolj navdušilo, da smo se po predstavitvi lahko pogovarjali z urednicama in nekaterimi avtorji. Največ vprašanj smo zastavili pisatelju Marjanu Tomšiču, ki nam je razkril, zakaj je sam tako navdušen nad šavrinstvom.

Jana Logar

2. primer publicističnega poročila

ŠAVRINKE NAPOLNILE ANTIKVARIAT KNJIGARNE LIBRIS

V četrtek, 6. aprila 2017, so ob 19. uri v antikvariatu knjigarne Libris v Kopru predstavili monografijo Šavrinka. Prireditve, ki jo je povezovala Tanja Jakomin Kocjančič, smo se udeležili tudi člani šolskega etnološkega krožka.

Knjigo sta številnemu občinstvu predstavili obe urednici, Ingrid Celestina in Suzana Todorovič. V bogatem kulturnem programu, ki je sledil predstavitvi, so sodelovali Šavrini anka Šavrinke ter Marino in Alenka Kranjac. Predstavilo se je tudi nekaj folklornih skupin, ki so nam v svojih prazničnih istrskih nošah približale podobo šavrink.

Nazadnje pa je spregovorilo tudi nekaj avtorjev prispevkov v monografiji. Nekateri med njimi so prijatelji ali potomci pogumnih potovk z začetka 20. stoletja, zato smo z zanimanjem prisluhnili njihovemu obujanju spominov na te izjemne ženske.

Jan Logar

3. primer publicističnega poročila

NA PREDSTAVITVI MONOGRAFIJE ŠAVRINKA

Člani etnološkega krožka Srednje ekonomske-poslovne šole Koper smo se 6. aprila 2017 ob 19. uri udeležili predstavitve monografije Šavrinka. Predstavitve je potekala v antikvariatu knjigarne Libris v Kopru.

Monografijo sta predstavili urednici Ingrid Celestina in Suzana Todorovič, nekaj besed pa so spregovorili tudi avtorji prispevkov. Program je povezovala Tanja Jakomin Kocjančič.

Člani krožka smo veliko izvedeli o šavrinkah, predvsem o obrti, v katero so jih uvedle matere. Prodajale so jajca, kasneje tudi obleke. Za šavrinke je bilo to delo priložnost, da so se osamosvojile in se izognile vsakdanji vlogi matere in žene.

V bogatem kulturnem programu so sodelovali Šavrini anka Šavrinke, Marino in Alenka Kranjac ter člani folklornih skupin v prazničnih istrskih nošah.

Predstavitve knjige je bila izredno zanimiva. Vredno si jo je bilo ogledati.

Jana Logar

IZPITNA POLA 2

1. Vodena interpretacija: Slavko Pregl, Geniji brez hlač (odlomek), Na šolskem dvorišču

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Odlomek je dramatičen/dramski.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je epika.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Besedilo je epsko, saj pripoveduje o dogajanju na šolskem dvorišču. Ima tudi prvine dramatike, kar vidimo v premem govoru.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	Lenarta prvi šolski dan obstopijo N. N. in štirje tovariši. Izsiljujejo ga, od njega zahtevajo denar in telefon. N. N. Lenarta včasih tudi tepe.
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Odlomek govori o prvem šolskem dnevu. Na dvorišču je polno učencev. Fantovska družina Lenarta izsiljuje in zasmehuje. Ta se upira, a jim na koncu le izroči vso žepnino in telefon. N. N. mu zagrozi, da mu bodo naslednjič slekli še majico.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Iz besedila izvemo, da je Lenartov prvi šolski dan. Na dvorišču ga obstopijo fantje, ki ga prisilijo, da jim izroči žepnino in telefon. Lenart se jih boji, zato naredi, kar zahtevajo.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	N. N. in štirje tovariši na prvi šolski dan nadlegujejo Lenarta. Množica na dvorišču se za to ne zmeni. N. N. ga udari in zahteva denar, nato še telefon. Tega odvzame v grmovje in začne Lenarta žaliti. Nato izsiljevalci izginejo, Lenart pa poišče telefon. Množica se še vedno mirno pogovarja.

Razlaga problema: Lenartovo doživljanje (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Lenart se je opotekel.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka	Lenarta je na prvi šolski dan strah. Ni si predstavljal, da bo izgubil žepnino. Bil je zgubljen, mislil je, da sanja, da se to ne dogaja. Lenart negotovo gleda po šolskem dvorišču. Ko ga udarijo, se opoteče in ga je strah. Ni si predstavljal, da bo odbor za sprejem na novi šoli novince pozdravil na ta način, ni si predstavljal, da imajo drugi toliko dela, da ne vidijo, kaj se godi. Spraševal se je, ali sanja, ker ni mogel verjeti, da se je to zgodilo.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Lenart je bil prvi dan v šoli negotov, saj nikogar ni poznal. Ko so ga obstopili N. N. in štirje tovariši, je občutil strah in stisko. Nihče iz množice fantov in deklet mu ni pomagal, delali so se, kot da ničesar ne vidijo, zato je bil zmeden, misli so mu begale. Tako si začetka v novi šoli ni predstavljal. Hkrati je bil tudi jezen, saj je vedel, bo ostal brez žepnine. Ni mogel verjeti, da se mu je vse to zgodilo, razočaran je bil nad fanti in dekleti na dvorišču, ker so samo mirno opazovali.

Razlaga problema: izsiljevanje (vzrok in način) (Razčlemba in razlaga)

OPOMBA: Vzrok in način sta tesno povezana, zato vrednotimo skupaj.

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je nejasna/napačna, ne ustreza odlomku.	N. N. Lenartu stopi na prste in ga udari. Od njega zahteva denar, ki ga je imel Lenart za žepnino za ves mesec. To je N. N. naredil, ker je bil Lenart manjši.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka	N. N. in štirje fantje se lotijo Lenarta, saj je majhen, zelen mamin sinček. Upali so si, ker ni bil nihče z njim. V zameno, da mu ne storijo žalega, jim je izročil denar. N. N. je nestrpen in udari Lenarta, da bi ta lažje slišal. Od njega zahteva denar. Zadovoljen je, ker je mamin sinček poln denarja. Potem hoče še mobi. A ta je za na odpad. Vrže ga v živo mejo. Reče mu, naj kupi spodobno makino, sicer ga bo naslednjič slekel.
2	Razlaga je jasna, natančna.	N. N. in štirje fantje se lotijo Lenarta, ker je nov na šoli. Izsiljujejo ga, od njega zahtevajo denar in telefon. N. N. ga udari, da bi ga ustrašoval. Ko dobi 50 evrov, meni, da je Lenart iz bogate družine. Zmerja ga, da je neumen. Vede se žaljivo, reče mu, da je mamin sinček. Ker bi rad še večji izkupiček, zahteva še telefon. Ta pa ni najnovejši, zato začne Lenarta poniževati. Reče, da je to predpotopna zarjavela krama. Ker čuti moč, saj fantu nihče ne pomaga, se začne obnašati zaničljivo. Lenartu daje napotke za lepo vedenje, nazadnje se mu še bolj približa in mu zagrozi, da ga bo še poiskal.

Razlaga problema: odziv množice (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je nejasna/napačna, ne ustreza odlomku.	Na šolskem dvorišču se fantje in dekleta pogovarjajo in ne vidijo, kaj se dogaja.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka	Na dogajanje na dvorišču se nihče ne odzove, mirno se pogovarjajo, kot da se nič ni zgodilo. Lenartu nihče ne pomaga. Velikanska množica je bila nenadoma nadvse zatopljena v tehtne pogovore. Vsi so gledali prst pred svojim nosom in se delali, da jih ne zanima nič drugega pod soncem.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Množica na dvorišču se ne odzove, ko N. N. in fantje obstopijo Lenarta. Pretvarjajo se, kot da so zatopljeni v pogovor. Nihče mu ni pripravljen pomagati, na šoli je nov. Nočejo se izpostavljeni. Nasilje dopuščajo, ga ne preprečijo. Ko Lenarta fant udari, mu nihče ne priskoči na pomoč. Mirno se pogovarjajo, kot da se nič ni zgodilo.

Citirana poved (Predstavitvev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Sonce je sijalo, s platan je bilo slišati celo nekaj ptičjega petja in na šolskem dvorišču se je trlo deklet in fantov.«
1	Citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. Namesto citata je opisan primer.	»Velikanska množica fantov in deklet je bila nenadoma nadvse zatopljena v tehtne pogovore.«
2	Citat je natančno v skladu z razlago.	»Vsi so lepo gledali prst pred svojim nosom in jih ni zanimalo nič drugega pod soncem.« / »Mirno so se pogovarjali in začenjali novo šolsko leto.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Lenarta prvi šolski dan izsiljujejo N. N. in njegovi tovariši, množica pa se ne odzove, nihče mu ne pomaga, nasilje dopuščajo.
(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)		

Mnenje o dogajanju (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Množica na dvorišču ni ravnala prav.
1	Mnenje je nejasno, pomanjkjivo, ni razloženo.	Nihče se na nasilje nad Lenartom ne odzove, ker so vedeli, kdo je kdo. To ni prav.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Neverjetno je, da Lenartu nihče ni pomagal, ko so ga izsiljevali. To si težko razlagam. Menim, da so se bali nasilnežev, ali pa so bili res tako brezbržni, ker sami niso bili ogroženi. Morali bi priskočiti na pomoč, lahko bi vsaj poklicali učitelja.

Presoja vzrokov za nasilje med mladimi (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Presoja ni izražena. Presoja je izražena kot skopa trditev/ni povezana z odlomkom.	Do nasilja med mladimi prihaja, ker odraščajo v slabi družbi.
1	Presoja je nejasna, ni razložena/nakazana je v primeru iz življenja.	Menim, da do nasilja med mladimi prihaja, ker so nekateri starši svojim otrokom slab zgled ali pa niso dosledni pri vzgoji. Otroci se ne zavedajo, kako lahko njihova dejanja vplivajo na sošolce. Drugi razlog pa je travma pri otrocih, ker doma vidijo ali doživljajo nasilje.
2	Presoja je jasna, razložena.	Vzrokov za nasilje je več. Ljudje so vedno bolj nestrpni, vidijo samo sebe, pričakujejo, da se bo vse vrtele okoli njih, svojih čustev ne brzdajo. Jemljejo si pravico, da svoje nezadovoljstvo stresajo na druge in jih nadlegujejo. Nekateri hočejo s tem pokazati, da so nekaj več. Včasih so nasilni, ker si želijo, da bi jih opazili in spoštovali. Obstajajo pa tudi drugi razlogi za nasilje: nestrpnost do drugih narodov, verskih skupnosti ... Mladi bi se morali iz napak učiti, saj vidijo, kakšne posledice pušča nasilje.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitel dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.	
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Tudi sama poznam fanta, ki je z grožnjami dosegel to, kar je želel. Za zgled je imel očeta, ki je probleme reševal z nasiljem. Mati je bila preveč zaposlena ali pa si ni upala nič reči.
2	Primer je opisan.	Ko sem prišel iz Bosne v Slovenijo, sem tudi sam doživel nasilje. V šoli me niso sprejeli, ker nisem znal jezika in nisem poznal tukajšnjih navad. Nekateri so me zmerjali. Gledali so me postrani, stikali glave in se me izogibali. Niso me vabili v svojo družbo med odmori, niso mi pomagali pri razumevanju snovi. Vendar se je sčasoma vse spremenilo. Nisem dovolil, da grdo govorijo o meni. Pokazal sem jim, da sem delaven in prizadeven, da si zaslužim spoštovanje. Zdaj sem s tistimi, ki me sprva niso marali, postal zelo dober prijatelj.

Logična členitev (zgradba) (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnicična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.

Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.

Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.

2. Samostojna interpretacija: Nika Matanović, Razred (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Odlomek je iz besedila Nike Matanović.
1	Zvrst je poimenovana.	Besedilo je epsko.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, saj pripoveduje o nesoglasju med očetom in mamo. Prisoten je tudi dialog, kar je značilnost dramatike.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	V odlomku oče kriči na Mino, mama pa na očeta zaradi hčerinega obnašanja.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	V odlomku se oče jezi na Mino, ker je špricala pouk, kadila in pila alkohol. Mina se s kaznovanjem ne strinja, priteče ji solza. Mama jo zagovarja, da ni sama kriva. Oče pa ne popušča.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Odlomek pripoveduje, kako se oče razburja zaradi Mininih prekrškov. Mina je videti nemočna. Mati jo skuša zagovarjati, a jo oče zavrne. Oče hčeri v imenu obeh staršev naloži kazen za nedoločen čas.

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3		
0	Problem ni izbran. Literarna prvina ni izbrana.	
1	Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.	vpliv slabe družbe na najstnike
2	Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.	kazen za prestopke
3	Izbran je osrednji problem odlomka. Izbrana je osrednja prvina odlomka. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu. Problem, izbran za ta vzorec samostojne interpretacije, je natisnjen krepko.)	reakcija/odziv staršev na prekršek otroka

Razlaga izbranega problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Oče in mati Mine ne razumeta, ker je najstnica.
1	Razlaga je skopa/površna/hejasna.	Oče je na Mino jezen, ker jo ima rad. Mama bi ji rada pomagala, jo zagovarja.
2	Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Očka je postal rdeč kot Božičkova obleka. Skoraj renči na Mino. Mama pravi, da je le najstnica, išče upanje, ne bi je rada trdo prijela. Očetu zaradi tega popustijo zavore. Mama jo zagovarja, da je zašla v slabo družbo, da ni sama kriva. Oče se s tem ne strinja. Globoko je razočaran. Rad bi videl, da bi bila Mina na pravi poti. Naloži ji kazen v njeno dobro.
3	Razlaga je jasna, natančna.	Mina je zagrešila več prekrškov, manjkala je v šoli, pila je alkohol in kadila, kazen za to pa se ji ne zdi poštena. Oče je besen in se jezi nanjo. Čeprav Mina potoči solzo, očeta to ne gane. Vključi pa se mati, ki jo zagovarja, da ni sama kriva, da je kriva slaba družba. Očetu prekipi, saj ne bo dovolil, da hči pije in se ne meni za šolo. Jezen je tudi na ženo, očeta ji, da skuša krivdo za napačno hčerino dejanje zvaliti na druge. Mini odločno določi kazen. Prepričan je, da jo bo z nadzorom in prepovedmi spravil na pravo pot. Pri tem pričakuje ženinovo podporo, zato govori v imenu obeh.

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Primer ni opisan. Citata ni. Opisani primer/citat ni smiselno povezan z razlago.	Oče se boji, da bi hči postala alkoholičarka ali da bi umrla od raka na pljučih.
1	Opisani primer/citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran del odlomka.)	Oče renči in kriči na Mino, ker je jezen, mama pa išče upanje za lepo rešitev. Potem oba povzdigneta glas. Nastopi molk, nato oče izreče kazen.
2	Opisani primer/citat je natančno v skladu z razlago. (Opisani primer se ne upošteva, če je v razlagi že parafraziran del odlomka.)	Oče pravi Mini, da je ravnala sramotno in da je razočaran nad njo. Kaznoval jo bo, ker ji želi dobro, čeprav ga bo morda zato sovražila. Kazen ji nalaga v imenu obeh staršev. Mama Mino ščiti, saj meni, da najstniki poskušajo vse mogoče. Zato noče biti kruta v kaznovanju. Oče je kljub temu prepričan, da je potrebna strogość, kar vidimo v naslednjem citatu: »In krutost se včasih izkaže za najboljše zdravilo pri podivjanih najstnicah.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago. (0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)	Oče in mati različno gledata na hčerine prekrške, a je Mina na koncu vendarle kaznovana.

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo.	
0	Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Mina se obnaša kot večina najstnikov.
1	Mnenje je nejasno, pomanjkljivo, ni razloženo.	Oče in mati ravnata prav, potrebno je ukrepati, preden bo prepozno.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	V odlomku je oče strožji kot mati, ki skuša hčer zagovarjati, čeprav gre za resne prestopke. Matere so pač bolj čuteče in popustljive, očetje pa strožji. Menim, da ima oče prav. Če ne bi ukrepal, se ne bi nič spremenilo, lahko bi bilo le še slabše. Kazen mora biti in nadzor tudi. Ukrep lahko zaleže le, če mati hčeri ne bo dala potuhe.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno (aktualizacija) (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2	Mnenje ni izraženo.	
0	Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Starši se pri vzgoji pogosto ne strinjajo.
1	Mnenje je nejasno, ni razloženo/nakazano je v primeru iz življenja.	Vzgoja je velikokrat prepuščena materam, očetje pa se vključijo samo, ko nastanejo problemi. Matere ponavadi zaščitijo otroka, čeprav ravna narobe.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Menim, da morajo starši opazovati svojega otroka. Prav je, da ga naučijo, kaj je prav in kaj narobe. Ko naredi napako, mu morajo pomagati in ukrepati, če se ne popravi. Včasih pogovor ni dovolj in je potrebna tudi kazen. Vedno pa morajo nastopati enotno, sicer otrok začne nestrinjanje izkoriščati, kar vodi v prepir, težav pa ne reši. Če niso dosledni, se nič ne spremeni, saj otroci hitro začutijo šibkost in uveljavijo svojo voljo. Ko je prepozno, pa nihče noče biti kriv.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih/tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2	Naveden ni noben primer. Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.	Pri nas doma je strožja mama.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Iz šole se spomnim prijateljice, ki ji mama ni dovolila prav ničesar. Zaradi teh strogih prepovedi je vedno znova prestopala meje. Običajno je bila strogo kaznovana. Doma so se zato pogosto prepirali. Enkrat je pobegnila od doma.
2	Primer je opisan.	Moja sošolka živi samo z mamo, ker sta se starša razšla. Mama ji ne postavlja meja, ker ji zaupa. Verjame ji vse, jo zagovarja, sošolka pa ji laže. Če se spreta, ji zagrozi, da bo šla k očetu, mati pa se tega boji in ji popušča. Ne vem, kaj reče oče, morda sploh ne ve, kaj se dogaja. Prav bi bilo, da bi materi pomagal in hčer spravil na pravo pot, sicer ne bo končala šolanja.

Logična členitev (zgradba) (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.

Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.

Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke. Za izvirni naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).